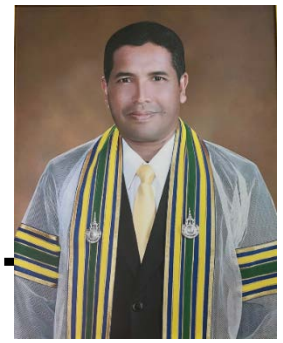

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๑ เดือนกรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายประพันธ์ แดงพรม

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ ๓๙ หมู่ที่ ๙ ตำบลกรุงชิง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

โทรศัพท์ ๐๘๒ ๒๗๒ ๔๒๖๗ Facebook - Line id ๐๘๒ ๒๗๒ ๔๒๖๗

เกิด พ.ศ. ๒๕๑๕

ปัจจุบันอายุ ๕๓ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา

- ประถมศึกษา จากโรงเรียนบ้านปากลง

- มัธยมศึกษา จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอนบพิตำ

- ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (พืชศาสตร์) คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๙

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ที่เรียนหมอนทอง

๒. แปลงเรียนรู้ จำนวน ๓ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๒.๑ น.ส.สก. เลขที่ ๑๒๘๒ พื้นที่ ๙ ไร่ ๒ งาน ๖๖ ตารางวา

แปลงทุเรียนหมอนทอง อายุ ๔ ปี จำนวน ๑๕๐ ต้น และ ทุเรียนหมอนทอง อายุ ๑๗ ปี จำนวน ๖๐ ต้น

๒.๒ น.ส.สก. เลขที่ ๔๐๕ พื้นที่ ๖ ไร่ ๒ งาน ๕๗ ตารางวา

แปลงทุเรียนหมอนทอง อายุ ๖ ปี จำนวน ๑๓๐ ต้น

๒.๓ น.ส.สก. เลขที่ ๑๒๔๕ พื้นที่ ๑๔ ไร่ ๒ งาน ๒๐ ตารางวา

แปลงทุเรียนหมอนทอง อายุ ๖ ปี จำนวน ๙๐ ต้น และ ทุเรียนหมอนทอง อายุ ๓๐ ปี จำนวน ๑๓๐ ต้น

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๓.๑ การเตรียมดินทุเรียนให้มีความพร้อมสำหรับการผลิตทุเรียนนอกฤดู

ประเด็นในการถ่ายทอดความรู้ เรื่องการจัดการบำรุงดิน การทำใบ เพื่อให้มีความพร้อมสำหรับการผลิตทุเรียนนอกฤดู การตัดแต่งกิ่ง การใช้ปุ๋ยทางดิน ทางใบ และการอารักขาพืชให้ปลอดภัยจากโรคและแมลงศัตรูพืช

๓.๒ การใช้สารพาโคลบิลทราโซลในการชักนำให้ทุเรียนออกผลผลิตนอกฤดูกาล

ประเด็นในการถ่ายทอดความรู้ แนะนำให้เกษตรกรรู้จักกระบวนการทำงานของ สารพาโคลบิลทราโซล สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการลงสาร ตลอดจนความพร้อมของต้นทุเรียนที่สามารถลงสารพาโคลบิลทราโซลเพื่อการชักนำให้เกิดการออกดอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๓ การเปิดตาดอกและการบำรุงรักษาดอกให้พร้อมในการติดผล

ประเด็นในการถ่ายทอดความรู้ แนะนำขั้นตอนการดูแลรักษาดอกทุเรียนในระยะต่างๆ และการแต่งดอก การผสมเกสร ตลอดจนการอารักขาดอกทุเรียนให้ปลอดภัยจากโรคและแมลงทำลาย เพื่อการติดผลที่สมบูรณ์ของทุเรียน

๓.๔ การจัดการผลผลิตทุเรียนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสำหรับทุเรียนเพื่อการส่งออก

ประเด็นในการถ่ายทอดความรู้ แนะนำการดูแลรักษา ผลทุเรียนในระยะต่างๆ การบำรุงต้น เพื่อให้สามารถเลี้ยงผลได้ การตัดแต่งผลที่ไม่มีคุณภาพทั้ง การใช้ปุ๋ยสำหรับขึ้นพูของผลทุเรียน การเข้าสี และการเก็บเกี่ยวผลทุเรียนแก่สำหรับการส่งออกตามมาตรฐาน GAP พืชอาหาร

๓.๕ การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี เพื่อลดต้นทุนการผลิต

ประเด็นในการถ่ายทอดความรู้ เน้นการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี ในการผลิตทุเรียนเพื่อให้มีประสิทธิภาพ และช่วยลดต้นทุนการผลิตให้กับเกษตรกร และเน้นการใช้ปุ๋ยถูกสูตร ถูกต้องตามความต้องการของพืช ถูกช่วงเวลา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ฐานที่ ๑ การเตรียมต้นทุเรียนให้มีความพร้อมสำหรับการผลิตทุเรียนนอกฤดู

ฐานที่ ๒ การใช้สารพาคิลบิลทราโซลในการชักนำให้ทุเรียนออกผลผลิตนอกฤดูกาล

ฐานที่ ๓ การเปิดตาดอกและการบำรุงรักษาดอกให้พร้อมในการติดผล

ฐานที่ ๔ การจัดการผลผลิตทุเรียนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสำหรับทุเรียนเพื่อการส่งออก

ฐานที่ ๕ การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี เพื่อลดต้นทุนการผลิต

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๗ หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตรที่	ชื่อหลักสูตร	สาระสำคัญ
๑	การผลิตทุเรียนนอกฤดู (หลักสูตรหลัก)	๑. การเตรียมต้นทุเรียน การสะสมอาหาร การวางแผนผลิตเลื่อนวัน ๒. การแต่งดอกทุเรียน การปิดดอกผสมเกสร ๓. การแต่งผลทุเรียน ควบคุมขนาด รูปทรง ๔. การเก็บเกี่ยวทุเรียนระยะเหมาะสม
๒	การลดต้นทุนการผลิต (หลักสูตรหลัก)	๑. การผลิตปุ๋ยน้ำหมักเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี ๒. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
๓	การบริหารจัดการ ศัตรูพืช (หลักสูตรเสริม)	๑. การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาในการป้องกันรักษา โรครากเน่าโคนเน่า ๒. การใช้เห็ดเรืองแสงรัศมีสีรินรัศมีป้องกันรักษา โรครากเน่าโคนเน่า ๓. การใช้แตนเบียนในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช
๔	การบริหารจัดการแปลง (หลักสูตรหลัก)	๑.การจัดการฟาร์มตามมาตรฐาน GAP
๕	การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า (หลักสูตรเสริม)	๑. ระบบน้ำที่เหมาะสมกับไม้ผล การปรับสภาพน้ำ
๖	เศรษฐกิจพอเพียง (หลักสูตรบังคับ)	๑. การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๒. การจัดทำบัญชีครัวเรือน
๗	หยุดเผา (หลักสูตรเสริม)	๑. การจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

๔.๑ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การผลิตทุเรียนนอกฤดู การนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาการทำการเกษตรของตนเอง เพื่อเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และสร้างรายได้ จากการผลิตทุเรียนนอกฤดูที่มีคุณภาพ ปีละ ๒ ครั้ง ตรงตามมาตรฐาน การส่งออก ผลผลิตจากสวนแต่ละรอบการผลิตเป็นที่น่าพอใจสามารถกำหนดราคาขายได้เอง จึงตั้งใจเลือกที่จะทำ ดอกทุเรียนช่วงเดือนสิงหาคมเพื่อขายผลผลิตช่วงเดือนมกราคมของปีถัดไป ดังนั้นการบำรุงดูแลรักษาต้นทุเรียนให้ มีความพร้อมเพื่อผลิตทุเรียนให้มีคุณภาพเมื่อต้นสมบูรณ์เต็มที่ จะเร่งให้ออกดอก ตัดแต่งดอก ตัดแต่งผลให้ปริมาณ พอดีกับต้น ขนาดผลได้รูปทรงสวย น้ำหนักประมาณ ๓-๖ กิโลกรัม เปลือกบาง เนื้อหนาแห้ง รสชาติหวานมัน นับว่าเป็นงานท้าทายของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนทั้งสิ้น ประธาน ศพก.จึงเลือกที่จะให้ฮอร์โมนทางใบเติมที่ วิธีการให้ปุ๋ยทางดิน คือ

- ทุเรียนอายุ ๖ ปี จะใส่ปุ๋ยทางดินต้นละ ๒ กิโลกรัม ต่อเดือน ๆ ละ ๑ ครั้ง
- ทุเรียนอายุ ๓๐ ปี จะใส่ปุ๋ยทางดินต้นละ ๕ กิโลกรัม ต่อเดือน ๆ ละ ๑ ครั้ง

ด้วยเหตุนี้เองทำให้ทุเรียนของ ประธาน ศพก. มีผลผลิตเกือบทั้งปี คือ

๑. ชุดตั้งใจ ทำดอกทุเรียนช่วงเดือนสิงหาคมเพื่อขายผลผลิตช่วงเดือนมกราคมของปีถัดไป
๒. ชุดผลพลอยได้จากชุดแรก ให้ผลผลิตเดือนกันยายน

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

๕.๑ การใช้วิกฤตคือโอกาส แก้ไขปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ย้อนไปเมื่อปี ๒๕๔๒ ได้ศึกษาเรียนรู้การทำทุเรียนอย่างจริงจัง ไปดูงานร่วมกับหน่วยงานราชการที่ประสบความสำเร็จมาหลายที่ พัฒนาตนเองไปเรื่อย ๆ จากที่เคยขายทุเรียนตั้งแต่ราคาหลักสิบต่อกิโลกรัม กระทั่งราคาทุเรียนไทยกระโดดสูงขึ้นเป็นที่นิยม รู้จัก โด่งดังทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศจีน ในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงกันยายนของทุกปี ซึ่งจะเป็นช่วงที่ทุเรียนภาคใต้ให้ผลผลิตออกสู่ตลาดมาก ดังนั้นแล้วการผลิตทุเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานกำหนด ไม่เร่งตัดทุเรียนอ่อนออกสู่ตลาดเพื่อหวังทำกำไร จะส่งผลต่อราคาทุเรียนทั้งในและต่างประเทศ เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อทุเรียนภาคใต้และทุเรียนไทยในสายตาผู้บริโภค ด้วยเหตุนี้เองทำให้นายประพันธ์มีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมช่วยแก้ไขปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ช่วยสะท้อนสิ่งต่าง ๆ ให้หน่วยงานราชการทราบ จนได้รับเหรียญยกย่องเชิดชูเกียรติในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาราคาผลผลิตเกษตรกรรม (ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จัดโดยคณะกรรมการแก้ไขปัญหาราคาผลผลิตเกษตรกรรม สภาผู้แทนราษฎร)

๕.๒ การเป็นผู้ให้สู่การสร้างเครือข่ายด้านสังคมและการเมือง โดยเป็นวิทยากรแปลงเรียนรู้ต้นแบบด้านไม้ผล ภาคท้องถิ่น ท้องที่ รวมทั้งหน่วยงานราชการ และเอกชน ต่างยอมรับในผลงานประจักษ์ชัดแจ้งการทำสวนทุเรียนนอกฤดูของนายประพันธ์ มีคณะวิจัยจากหลายมหาวิทยาลัยเข้ามาทดสอบ ทดลอง เพื่อนำผลไปศึกษาค้นคว้า และนำกลับมาเผยแพร่ให้เกษตรกรได้รู้เท่าทันโรค วิธีป้องกันโรค เป็นต้น การศึกษาค้นคว้าของนายประพันธ์ไม่เคยหยุดนิ่ง และเป็นผู้ให้ โดยการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลผู้สนใจทั่วประเทศ ไปศึกษาดูงานการผลิตทุเรียนจากประเทศเพื่อนบ้าน อีกทั้งใช้แปลงทุเรียนของตนเองในตำบลกรุงชิง เป็นสถานที่ดูงานให้กับผู้สนใจมาตลอด บางวันต้อนรับคณะดูงานถึง ๒ คณะ จนได้รับการแต่งตั้งเป็น ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรของอำเภอนบพิตำ ปี ๒๕๕๗ (เกษตรกรต้นแบบด้านการผลิตไม้ผล : ทุเรียนนอกฤดู) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ประธานแปลงใหญ่ทุเรียนตำบลกรุงชิง ปี ๒๕๖๑ และผู้ช่วยเลขานุการสมาพันธ์ทุเรียนแห่งประเทศไทย มีหน้าที่แลกเปลี่ยนความรู้ วางแผนพัฒนาการผลิตและการตลาดร่วมกัน สร้างความเข้มแข็งต่อองค์กรเกษตรกรเพื่อการพัฒนาและบริหารจัดการทุเรียนระดับประเทศ

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การประชุมเชื่อมโยงเครือข่ายแปลงใหญ่ ร่วมกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ระดับอำเภอ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นสถานการณ์ด้านการเกษตรระดับอำเภอบริหารสภาพหุอาศกระทบต่อการติดผลไม้ผลเศรษฐกิจ การแก้ไขปัญหาดูทุเรียนด้วยคุณภาพออกสู่ตลาด การสวมสิทธิใบรับรอง GAP ทุเรียน ในพื้นที่ทั้ง ๔ ตำบล (ตำบลกรุงชิง ตำบลนบพิตำ ตำบลนาหวาง ตำบลกะหรอ) อำเภอนบพิตำ พร้อมการกำหนดแผนพัฒนา ศพก.และแปลงใหญ่ให้ดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน

แนวทางการพัฒนา ศพก.

แผนการพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
๑. การพัฒนาสมาชิก	สร้างการรับรู้ให้กับสมาชิก ศพก.และสมาชิกแปลงใหญ่ เรื่อง พัฒนาคุณภาพการผลิต ให้ได้คุณภาพมาตรฐาน GAP ทุกแปลง
๒. การพัฒนากลุ่ม	การรวมกลุ่ม บริหารจัดการกลุ่ม ดำเนินการประชุมกลุ่มอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มและสมาชิก และการบังคับกระจายผลผลิตให้เอื้อกัน
๓. การพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์	การสำรวจความต้องการของลูกค้า และแนวโน้มทางการตลาด เพื่อผลิตผลผลิตตรงตามความต้องการตลาดและผู้บริโภค
๔. พัฒนาการท่องเที่ยว	เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตรกับเครือข่ายภายใน และภายนอกประสานงานกับ ศพก.เครือข่าย ส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงเกษตร
๕. พัฒนาศูนย์เรียนรู้ และแปลงเรียนรู้	บำรุงรักษาส่วนที่ชำรุดทรุดโทรม และปรับปรุงฐานการเรียนรู้ให้เป็นที่น่าสนใจให้กับผู้มาศึกษาดูงาน
๖. ส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสานลดการใช้สารเคมีเพิ่มการใช้ชีวภัณฑ์	ขยายพื้นที่ สร้างเครือข่ายการทำเกษตรผสมผสานลดการใช้สารเคมีเพิ่มการใช้ชีวภัณฑ์ ลดการกระทบสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร้งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

นายประพันธ์ แดงพรม ภายหลังเรียน กศน.จนจบเทียบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ นายประพันธ์ แดงพรม เริ่มต้นอาชีพเกษตรกร โดยได้สานต่อการทำสวนผลไม้เมืองร้อนจากบิดา อันได้แก่ เงาะ มังคุด ทุเรียน หมอนทอง พร้อมทั้งไร่นาสวนผสม อันได้แก่ ข้าว พริกขี้หนู มะเขือ พืชวงศ์แตง ถั่วฝักยาว มะละกอ ต่อมาในราวปี ๒๕๓๕ ได้ทำการลดการปลูกพืชชนิดอื่นลง และเริ่มจริงจังกับการปลูกทุเรียนหมอนทองมากขึ้น ด้วยเล็งเห็นว่าในช่วงเวลานั้น แม้ทุเรียนหมอนทองจะมีราคาต่อน้ำหนัก ไม่ต่างจาก มังคุด และเงาะมากนัก แต่ทุเรียนหมอนทองนั้นกลับให้ผลผลิต คิดเป็นน้ำหนักแล้วมากกว่า มังคุด และเงาะหลายเท่า ทำให้ทุเรียนหมอนทองเป็นพืชที่สร้างรายได้ได้มากกว่า ตนจึงได้ลดการปลูกมังคุด และเงาะ ลงเรื่อยๆ แล้วแทนที่ด้วยทุเรียนหมอนทอง จนกระทั่งปี ๒๕๓๘ ได้รับเป็นแปลงสาธิตการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน (IPM) และปี ๒๕๔๐ ก็ได้เปิดเป็นโรงเรียนเกษตรกร(ทุเรียน)

ต่อมาในปี ๒๕๔๒ ได้ไปศึกษาดูงานการผลิตทุเรียนนอกฤดูจากภาคตะวันออก ถัดมาในปี ๒๕๔๕ จึงเริ่มนำเอากรรมวิธีการผลิตทุเรียนนอกฤดู มาทดลองใช้กับสวนของตนเอง และถือได้ว่าเป็นเกษตรกรรายแรกในตำบลลุงชิง ที่เริ่มการผลิตทุเรียนนอกฤดู ใช้เวลาทดลองล้มลุกคลุกคลานอยู่ราว ๓ ปี จึงเริ่มเห็นผล และปี ๒๕๔๙ จึงเริ่มตั้งตัวได้ จากการเข้าหาตลาดอยู่ราว ๓ ปี และราคาทุเรียนหมอนทองปรับตัวขึ้นเป็น กิโลกรัมละ ๕๐ บาท เริ่มแรก นายประพันธ์ ได้ใช้กรรมวิธีเดียวกันกับภาคตะวันออก ที่ตนได้เคยไปศึกษาดูงาน แต่ตนพบว่าสำหรับต้น

ทุเรียนที่มีอายุหลายสิบปี ต้นมีความสมบูรณ์มาก อาจไม่จำเป็นต้องใช้สารพาโคลบิวทราโซล ในการชักนำต้น ทุเรียนให้เกิดตาดอก อาศัยความเข้าใจในหลักของ C/N Ratio เน้นการให้ปุ๋ย และธาตุอาหารต่าง ที่ช่วยส่งเสริม การสร้างชุดใบ การสร้างและสะสมแป้ง ทั้งทางรากและทางใบ รวมถึงการควบคุมการให้น้ำ การดูแลป้องกันกำจัด ศัตรูพืช ก็สามารถกระตุ้นการติดตาดอกในทุเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ ความชื้น ปริมาณฝนร่วมด้วย

แปลงต้นแบบ เป็นจุดดูงานด้านการลดต้นทุน เพิ่มปริมาณ และคุณภาพผลผลิต โดยยึดหลัก เศรษฐกิจพอเพียง เกิดการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนนอกฤดู เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ลดรายจ่ายการผลิต และเพิ่มมูลค่าผลผลิต โดยแปลงเรียนรู้ต้นแบบมีต้นทุนการผลิตทุเรียนนอกฤดูเฉลี่ย ๓๐ บาท/กก. ทั่วไป ๔๕-๕๕ บาท/กก. ได้ผลผลิตเฉลี่ย ๓,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ โดยเฉลี่ยทั่วไป ๑,๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ราคาผลผลิตเฉลี่ย ๑๘๐ บาท/ กิโลกรัม ราคาในฤดูกาล ๘๐-๑๐๐ บาท/กิโลกรัม มีการถ่ายทอดความรู้ การขยายผล โดยนายประพันธ์ แดงพรม ได้จัดทำแปลงทุเรียนนอกฤดูเป็นแปลงเรียนรู้ และจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพสินค้าเกษตร (ทุเรียน นอกฤดู) และรวบรวมสมาชิกเข้าร่วมการส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่ จำนวน ๕๐ ราย พื้นที่ ๙๗๒ ไร่ เป็นแปลงเรียนรู้ของเกษตรกรในพื้นที่และผู้ศึกษาดูงานที่สนใจ

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำ เทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

การผลิตทุเรียนนอกฤดูมีความท้าทายหลายประการ ทั้งในด้านสภาพอากาศ การจัดการสวน และการตลาด สภาพอากาศที่แปรปรวนส่งผลกระทบต่อารออกดอกและติดผล การจัดการสวนทุเรียนนอกฤดู ต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่มากกว่าการปลูกในฤดู และการตลาดต้องเผชิญกับการแข่งขันจากแหล่งผลิต อื่นและราคาสินค้าที่ไม่แน่นอน ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตทุเรียนนอกฤดู สภาพอากาศแปรปรวน เช่น ฝนตกหนักในช่วงดอกบานหรือติดผล ทำให้ดอกและผลร่วง ผลผลิตลดลง การทำทุเรียนนอกฤดูต้องใช้ความรู้และ เทคนิคในการจัดการสวนที่ซับซ้อนกว่าการปลูกในฤดู เช่น การควบคุมการออกดอก การให้น้ำ และการจัดการ ศัตรูพืช การทำทุเรียนนอกฤดูอาจมีต้นทุนการผลิตที่สูงกว่า เช่น การใช้สารเคมีเพื่อควบคุมการออกดอก และการดูแลสวนอย่างใกล้ชิด การผลิตทุเรียนนอกฤดูอาจต้องเผชิญกับการแข่งขันจากแหล่งผลิตอื่น ๆ และราคา ทุเรียนอาจมีความผันผวน เกษตรกรบางรายประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีประสบการณ์ในการดูแล สวนทุเรียน

แนวทางการแก้ไขปัญหา การจัดการน้ำและธาตุอาหาร การให้น้ำและปุ๋ยที่เหมาะสมกับช่วงการ เจริญเติบโตของทุเรียนเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะในช่วงที่ทุเรียนเริ่มติดตาดอก การควบคุมศัตรูพืช การป้องกัน และกำจัดศัตรูพืชที่เหมาะสม เช่น โรครากเน่า โรคใบไหม้ และแมลงศัตรูพืชต่างๆ การนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย ในการจัดการสวน เช่น การใช้ระบบให้น้ำอัตโนมัติ การใช้โดรนเพื่อสำรวจและฉีดพ่นสารเคมี การรวมกลุ่ม เกษตรกรเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การรวมกลุ่มกันเพื่อการตลาด การศึกษา ค้นคว้าและพัฒนาเทคนิคการผลิตทุเรียนนอกฤดูที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสภาพอากาศของแต่ละท้องถิ่น

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้ ดังนี้

๑) การเลือกต้นทุเรียนที่เหมาะสม ในการผลิตทุเรียนนอกฤดู เลือกต้นทุเรียนสภาพสมบูรณ์ อายุไม่น้อยกว่า ๕ ปี

๒) การสร้างชุดใบแรก ให้ตัดแต่งกิ่งทุเรียน เลือกตัดกิ่งย่อย กิ่งแห้ง กิ่งกระโดง กิ่งที่ช้ำลงดิน และกิ่งที่ขึ้นฟ้า ลงมาคลุมโคนต้นเพื่อรักษาความชื้นในดิน เหลือไว้เพียงกิ่งหลักที่ขนานกับพื้นดิน ร่วมกับการให้ปุ๋ยทางดินทั้งปุ๋ย

อินทรีย์ และปุ๋ยเคมีสูตรไนโตรเจนสูง และให้น้ำพอรุ่มชื้น แต่ไม่แฉะ กรรมวิธีนี้จะช่วยให้อากาศถ่ายเทในทรงพุ่มได้สะดวก ลดการเข้าทำลายของโรค และกระตุ้นการสร้างชุดใบแรก

๓ การดูแลใบชุดแรก เมื่อชุดใบแรกมีอายุราว ๑๕ วันนับจากวันที่เริ่มแตกใบใหม่ จะเริ่มเข้าสู่ระยะ “เพสลาด” ถึงระยะนี้สามารถให้ปุ๋ยทางใบร่วมด้วย เพิ่มเติมจากการให้ปุ๋ยทางดินได้ โดยการให้ปุ๋ยหรือธาตุอาหารในช่วงนี้ จะเริ่มเปลี่ยนสูตรปุ๋ยทางดินเป็นสูตรเสมอ(ปุ๋ยอินทรีย์ยังคงใส่ร่วมด้วยตามปกติ) เพื่อบำรุงต้นทุเรียนในทุกๆด้าน เพิ่มเติมด้วยธาตุแมกนีเซียมทางใบ เพื่อส่งเสริมให้ใบสร้างคลอโรฟิลล์ได้มาก เมื่อมีคลอโรฟิลล์มาก ใบจะหนา และสีเขียวเข้ม ช่วยเพิ่มกระบวนการสังเคราะห์แสง และสร้างแป้งเก็บสะสมได้มาก

๔ การดูแลรักษาใบทั้งสองชุด เมื่อใบชุดที่สองแตกออก และเข้าสู่ระยะเพสลาด จะเปลี่ยนสูตรปุ๋ยทางดินเป็นสูตรฟอสฟอรัสและโพแทสเซียมสูง เพื่อส่งเสริมการสร้างดอก และเริ่มมีการให้สารละลายจำพวกกลูโคส (ในทางการค้าเรียกน้ำตาลทางด่วน) และธาตุแคลเซียม เพิ่มเติมไปด้วย กลูโคส จะช่วยเพิ่มการสะสมแป้งในใบ และแคลเซียม จะเพิ่มความแข็งแรงให้กับผนังเซลล์ เพื่อป้องกัน ดอกหลุดร่วงในอนาคต นอกจากนี้ ยังต้องหมั่นสำรวจแปลง เพื่อสอดส่องการเข้าทำลายของแมลง และโรคพืช เพราะการเข้าทำลายใบในช่วงนี้ จะไปทำลายการผลิตและสะสมแป้งในการสร้างตาดอกและสร้างผล

๕ การกระตุ้นให้เกิดตาดอก ในกรณีที่ต้นทุเรียนมีอายุมาก และสภาพอากาศมีความชื้น เมื่อใบชุดที่สองแก่แล้ว อาจใช้การลดปริมาณการให้น้ำ การสูบน้ำ และงดคลุมโคนต้น และอาจเพิ่มด้วยการใช้จอบขุดหน้าดินให้แตกส่อถึงและดินแห้ง ทำให้ “รากตะขาบ” แห่ง ประกอบกับการตัดแต่ง “กิ่งน้ำค้าง” “กิ่งกอดะไคร้” และกิ่งย่อยต่างๆ ก็อาจเพียงพอต่อการกระตุ้นตาดอก แต่ในต้นทุเรียนที่อายุน้อย อาจต้องใช้สารพาโคลบิวทราโซลฉีดพ่นใต้ใบและใต้ท้องกิ่ง ในช่วงที่ใบชุดที่สองเข้าสู่ระยะเพสลาด ลดการดูดนํ้า จึงจะช่วยกระตุ้นให้ทุเรียนเกิดตาดอกได้

๖ การขึ้นน้ำ หลังการติดดอก ช่วงดอกระยะไข่ปลาถึงตาปู เป็นช่วงที่ดอกเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ชาวสวนจำเป็นต้อง “ขึ้นน้ำ” แก่ต้นทุเรียนหรือคือเปลี่ยนเป็นการให้น้ำแก่ทุเรียนตามปกติ เมื่อกระตุ้นให้ดอกทุเรียน โตสม่ำเสมอดีแล้ว ควรมีการให้น้ำวันเว้นวัน ถ้าฝนทิ้งช่วง แต่หากมีฝนตกชุก ดอกทุเรียนในระยะไข่ปลาอาจหยุดพัฒนาการ แก้ไขโดยฉีดพ่นด้วยไทโอยูเรียใต้ท้องกิ่ง ร่วมกับปุ๋ยโพแทสเซียมสูงทางใบเพื่อช่วยให้ดอกทุเรียนระยะไข่ปลาสามารถพัฒนาต่อไปได้ ข้อควรระวังคือต้องใช้ไทโอยูเรียในความเข้มข้นที่แนะนำเท่านั้น หากใช้ในอัตราที่สูงกว่าจะทำให้ดอกทุเรียนระยะไข่ปลาหรือตาปูถูกทำลาย

๗ การยืดช่อดอก หากเป็นต้นทุเรียนที่ฉีดพ่นด้วยสารพาโคลบิวทราโซลโดยปกติช่อดอกจะสั้น แก้ไขโดยการฉีดพ่นด้วยจิบเบอเรลลิน ในระหว่างระยะตาปูและระยะเหยียดดินหนูเท่านั้น หากปฏิบัติก่อนหรือ หลังระยะดังกล่าวจะไม่ได้ผล

๘ การบำรุงช่อดอก ในช่วงดอกระยะเหยียดดินหนู ใส่ปุ๋ยเคมีทางดินสูตร ๑๖-๑๖-๑๖ เพื่อเสริมความพร้อมของต้น และเพิ่มการติดผล ให้ฉีดพ่นธาตุแคลเซียมและโบรอนร่วมกับน้ำตาลทางด่วน ในระยะ ๑-๒ สัปดาห์ก่อนดอกบาน ควรป้องกันกำจัดโรคและแมลงในช่อดอกอย่างสม่ำเสมอ ระยะดอกบานควรงดใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชหรือใช้ด้วยความระมัดระวัง

๙ การจัดการดอก มีการตัดแต่งดอก กำหนดให้ดอกแต่ละพวงห่างกันประมาณ ๑ ศีบ เลือกไว้เฉพาะดอกที่อยู่ใต้ท้องกิ่งใหญ่สมบูรณ์ ส่วนดอกตำแหน่งอื่นๆ ได้แก่ ดอกที่อยู่กับกิ่งเล็ก ดอกที่อยู่กับกิ่งอ่อนปลิดทิ้งให้หมด ดอกที่อยู่ส่วนปลายของกิ่งให้คงเหลือดอกไว้เฉพาะกิ่งที่ได้ขนาด กิ่งใหญ่ หรือดอกที่อยู่โคนกิ่ง

กรณีดอกกรุ่นเดียวกันและมีปริมาณมาก ต้องตัดแต่งให้เหลือปริมาณพอเหมาะ และอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม และตัดแต่งเมื่อดอกทุเรียนอยู่ระหว่างระยะมะเขือพวงถึงระยะหัวกำไล หากปฏิบัติก่อนจะทำให้ทุเรียนออกดอกกรุ่นใหม่และเกิดปัญหาดอกต่างรุ่นตามมา

การให้ปุ๋ย เพื่อเสริมให้ส่วนประกอบของดอกช่วยทำหน้าที่ในกระบวนการถ่ายละอองเกสรได้อย่างสมบูรณ์ ควรฉีดพ่นธาตุอาหารเสริม คือ ธาตุแคลเซียมและโบรอน โดยฉีดพ่นที่ช่อดอกในระยะหัวกำไลถึงก่อนดอกบาน

การให้น้ำ ดอกระยะหัวกำไล จะพองโตขยายอย่างรวดเร็ว และมีความต้องการน้ำมาก การสังเกตว่าให้น้ำต้นทุเรียนเพียงพอหรือไม่ ให้ดูจากการถ่างตัวของดอกทุเรียนในพวง ซึ่งแบ่งเป็น ๓ ลักษณะ ถ่างตัวน้อย ก็หมายถึงให้น้ำน้อย ถ่างตัวปานกลาง ก็หมายถึงให้น้ำพอดี ถ่างตัวมาก ดอกส่วนใหญ่ของกลุ่มดอก ถ่างตัวดอกเหมือนรูปครึ่งวงกลม ก็หมายถึงให้น้ำมาก ก่อนดอกบานจะต้องลดปริมาณน้ำลง เมื่อดอกเปลี่ยนรูปร่างจากทรงหัวกำไลเป็นทรงยาว แสดงว่าใกล้ระยะที่ดอกจะบานแล้ว หากให้น้ำช่วงนี้มากเกินไป หรือมีฝนชุก ดอกจะหลุดร่วงมาก ฉะนั้นในระยะก่อนดอกบาน ต้องลดปริมาณน้ำลงประมาณ ๒ ใน ๓ ของการให้น้ำปกติ จะช่วยให้การติดผลดีขึ้น และควบคุมปริมาณน้ำให้อยู่ในปริมาณนี้ไปจนถึงดอกบาน และกลีบดอกร่วงเกือบหมดทั้งต้น จึงเพิ่มน้ำแก่ต้นเท่าจำนวนปกติ

๑๐ รักษาระดับ C/N Ratio พยายามลดบทบาทหน้าที่ของธาตุไนโตรเจนในการสร้างใบใหม่ให้ได้อย่างสม่ำเสมอ ด้วยการให้ปุ๋ยทางดินและใบที่มีโพแทสเซียมสูง และเสริมด้วยสารประกอบกลูโคส เพราะหากสารพาโคลบิวทราโซลเสื่อมฤทธิ์ ต้นทุเรียนจะสร้างใบใหม่เพื่อสร้างความสมดุลในต้นทุเรียน และส่งผลเสีย ต่อการพัฒนาของผลทุเรียน

๑๑ การตัดแต่งผล

การตัดแต่งครั้งที่ ๑ ให้ตัดผลดังต่อไปนี้

๑. ผลเล็กกว่าปกติในกลุ่มดอกเดียวกัน
๒. ผลรูปทรงแป้นไม่ครบพวง
๓. ผลบิดเบี้ยว
๔. ผลที่ก้านผลไม่อวบอ้วน และเมื่อตัดแต่งผลระยะนี้เสร็จให้เหลือผลไว้จุดละ ๓-๔ ผล

การตัดแต่งครั้งที่ ๒ เมื่อผลอายุได้ ๖๐ วัน ควรตัดแต่งอีกครั้ง โดยให้กิ่งที่มีผลอ่อนเจริญเติบโต อยู่ทุกระยะ ๑ ดอกก็ตัดแต่งให้เหลือจุดละ ๑ ลูก แต่ถ้าเป็นกิ่งใหญ่ และมีผลอ่อนเจริญเติบโตอยู่จุดเดียว ก็ให้เหลือผลไว้ ๒-๓ ลูก โดยตัดแต่งผลที่บิดเบี้ยว ขนาดเล็กกว่าลูกอื่นๆ และผลที่มีหนามแดง การตัดแต่งครั้งนี้จะช่วยให้ผลทุเรียนขยายใหญ่ (ขึ้นพวง) และการพัฒนาของเนื้อเป็นไปอย่างปกติ

การตัดแต่งครั้งสุดท้าย เมื่อผลมีอายุได้ ๗๕ วัน ให้ตัดแต่งผลที่มีขนาดเล็ก โตช้ากว่าผลอื่นๆ ผลหนามแดง ผลก้นจีบ ผลหัวหลิม ผลทรงแป้น ออกให้หมด ให้เหลือผลทรงที่ต้องการ ซึ่งการตัดแต่งครั้งนี้จะช่วยให้การพัฒนาของเนื้อ เป็นไปด้วยดี ขนาดและรูปทรงของผลบนต้นใกล้เคียงกัน

๑๒ การดูแลในระยะผล ในระยะผลอ่อนนี้ ใส่ปุ๋ยเคมีสูตรฟอสฟอรัสต่ำ ไนโตรเจน และโพแทสเซียมปานกลาง ทุก ๒๐-๓๐ วัน และเมื่อผลอายุได้ ๖๐-๗๐ วัน ให้ปุ๋ยโพแทสเซียมสูง ให้ผลทุเรียนขยายผล (ขึ้นพวง) เน้นมีการพัฒนาได้ดีและสุกแก่ เข้าสีได้เร็วขึ้น และควรให้อาหารเสริมทางใบเป็นระยะๆ โดยเน้นน้ำตาลทาด่วน ควบคู่กับปุ๋ยทางใบ ฉีดพ่นเมื่ออายุของผลอยู่ใน สัปดาห์ที่ ๕, ๖, ๗, ๘ และ ๙ รวม ๕ ครั้ง และในขณะที่ผลกำลังมีการพัฒนา ต้องสำรวจการเข้าทำลายของโรคและแมลงศัตรูพืช เพื่อป้องกันและกำจัดศัตรูพืชเป็นระยะๆ ได้ทันทั่วทั้ง

๑๓ การโยงทุเรียน ใช้เชือกหรือวัสดุที่ทนต่อแรงดึงค่อนข้างสูง ทำการโยงเมื่อทุเรียนมีอายุ ๕-๖ สัปดาห์ หลังดอกบาน เพื่อลดการหลุดร่วงของผลทุเรียนอายุ ๙-๑๑ สัปดาห์หลังดอกบานและกิ่งฉีกหักเนื่องจากลมแรง

๑๔ การเก็บเกี่ยว ทุเรียนนอกฤดูจะแก่สุกช้ากว่าทุเรียนในฤดูเนื่องจากการสะสมแป้งมาก ประมาณ ๗-๑๕ วัน หรือผลมีอายุราว ๑๑๐-๑๑๕ วัน จึงจะเก็บเกี่ยวได้ หากปล่อยไว้นานกว่านั้น ผลอาจจะแตกระหว่างการขนส่ง

๑๕ การฟื้นฟูต้นทุเรียนหลังการเก็บเกี่ยว เนื่องจากในช่วงกระตุ้นให้ต้นทุเรียนเกิดการสร้างตาดอกนั้น มีผลทำให้รากตะขบและรากขนอ่อนฝ่อแห้งดำ ไม่สามารถดูดซึมธาตุอาหารจากดินได้ เมื่อมีดอกเกิดขึ้นมากมาย รากตะขบและรากขนอ่อนที่เกิดขึ้นใหม่ได้ช้าและมีจำนวนน้อย ช่วยได้โดยใช้กรดฮิวมิกแอซิด ฉีดพ่นใต้ทรงพุ่ม สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง รวม ๓ ครั้ง หรือใช้วัสดุคูล์รากหวานที่ผิวดินใต้ทรงพุ่มเพื่อกระตุ้นให้รากทุเรียน งอกขึ้นมาอยู่ระหว่างผิวดินกับวัสดุคูล์ราก วัสดุที่ดีคือเศษหญ้าแห้งผสมกับปุ๋ยคอก

๑) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น

- การลดต้นทุนการผลิตทุเรียนนอกฤดูเฉลี่ย ๓๐ บาท/กก. ทัวไป ๔๕-๕๕ บาท/กก. ได้ผลผลิตเฉลี่ย ๓,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ โดยเฉลี่ยทัวไป ๑,๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ราคาผลผลิตเฉลี่ย ๑๘๐ บาท/กิโลกรัม ราคาในฤดูกาล ๘๐-๑๐๐ บาท/กิโลกรัม โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ชื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน ลดการใช้สารเคมีในการกำจัดศัตรูพืช โดยใช้น้ำหมักชีวภาพเชื้อไตรโคเดอร์มา ผสมแคลเซียมโบรอนใช้เอง และใช้น้ำหมักชีวภาพจากพืชสีเหลือง และการใช้เห็ดเรืองแสงสิรินรีมี ควบคุมโรครากเน่าโคนเน่า

- การเพิ่มผลผลิต เกษตรกรผลิตตามหลักและวิธีการผลิตทุเรียนนอกฤดูคุณภาพและเพิ่มผลผลิตทุเรียนนอกฤดู ได้แก่ การตัดแต่งกิ่ง ทรงพุ่ม ดอก และผลทุเรียน โดยมีเป้าหมายเพิ่มผลผลิตให้ได้จากเดิม ๒.๕ ตัน ผลผลิตเพิ่มขึ้น ๓ ตัน การผลิตให้ได้คุณภาพด้วยกระบวนการผลิตตามระบบ GAP เกษตรกรมีใบรับรองมาตรฐาน

- การตลาด มีการรวมกลุ่มย่อยจำหน่ายผลผลิต และรวมกลุ่มสมาชิกผู้วิสาหกิจเพื่อการส่งออก มีการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า เพิ่มช่องทางการตลาด

- การสร้างรายได้เสริม มีรายได้เสริมจากสินค้าเกษตรชนิดอื่น ๆ เช่น มังคุด การปลูกพืชแซมทุเรียนเล็ก การเลี้ยงสัตว์และประมงเพื่อลดรายจ่าย

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)ทุเรียน..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๕๐.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๒)มะนาว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑๐.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๓) พื้นที่ปลูกจำนวน.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ...ปลาตะเพียน..... จำนวน.....๕๐๐.....(หน่วย...ตัว.....)

๒.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) จำนวน.....(ตัว)

๓.๒) จำนวน..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....ทุเรียน.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑)ทุเรียนนอกฤดู เป็นเงิน.....๙๘,๐๐๐.....บาท/ไร่

๑.๒) เป็นเงิน.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต ๙๘,๐๐๐.....บาท/ไร่

รายได้๒๗๐,๐๐๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรายแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....มะนาว.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๒,๐๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ทุเรียน.....มะนาว.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๕,๐๐๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

จากประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มาในอาชีพการเกษตร นายประพันธ์จะแสวงหาความรู้อยู่เสมอ และด้วยบุคลิกส่วนตัวที่ชอบจดบันทึกกิจกรรมทางการเกษตรของตนเอง เพื่อใช้เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตทุเรียนนอกฤดูในแต่ละรอบการผลิต ประกอบกับมีความขยัน มุ่งมานะ ประหยัด อดออม และต้องการให้ครอบครัวอยู่ดีกินดีมีความสุข นายประพันธ์และครอบครัวใช้แนวความคิดการพัฒนาเพื่อพึ่งตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช (รัชกาลที่ ๙) คือ ใช้จ่าย ๓ ส่วน และเก็บออม ๑ ส่วน โดยมีแนวคิดที่ว่าต้องซื้อที่ดินเพื่อทำการเกษตรเพิ่มเติมอยู่เสมอ จากเดิมเริ่มจาก Smart Farmer ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอนบพิตำ ประธานแปลงใหญ่ทุเรียนตำบลลุงชิง ผู้ช่วยเลขานุการสมาพันธ์ทุเรียนแห่งประเทศไทย และอีกหลายตำแหน่งในเวลาเดียวกัน นายประพันธ์จึงได้รับการยกย่องเป็นเกษตรกรต้นแบบด้านไม้ผลของอำเภอนบพิตำ มีแปลงต้นแบบ คือ การผลิตทุเรียนนอกฤดู ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) อันเป็นสถานที่ถ่ายทอดความรู้ และศึกษาดูงานให้กับบุคคลที่สนใจทั้งในพื้นที่อำเภอนบพิตำ พื้นที่ใกล้เคียง ทั้งในจังหวัดนครศรีธรรมราช ต่างจังหวัด ต่างภาค ทั้งหน่วยงานของราชการ และเอกชน

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

๓.๑.๑ ที่ตั้งแปลง ตั้งอยู่บนพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ ไม่ได้บุกรุกเขตป่าสงวนหรือเขตหวงห้ามของทางราชการ

๓.๑.๒ การรักษาทรัพยากรดิน นายประพันธ์ เลือกที่จะทำการเกษตรที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรดินและน้ำ ด้วยการทำสวนทุเรียนแบบขั้นบันไดในแปลงที่เป็นไหล่เขา เพื่อลดความลาดเทพื้นที่ และช่วยอนุรักษ์ดินและน้ำให้อยู่ในแปลง มีการปลูกหญ้าแฝกเพื่อลดการชะล้างและพังทลายของหน้าดิน มีการปรับปรุงดินอย่างสม่ำเสมอโดยใช้น้ำหมักชีวภาพจากพืชสีเหลืองเพื่อเพิ่มจุลินทรีย์ในดิน ใส่โดโลไมท์เพื่อปรับสภาพดินให้เหมาะแก่การผลผลิตทุเรียนแต่ละรอบ

๓.๑.๓ การกำจัดวัชพืช นายประพันธ์ เลือกใช้เครื่องตัดหญ้าแบบสายสะพาย เพื่อสร้างความชุ่มชื้นให้หน้าดิน เป็นการลดการใช้สารเคมี

๓.๑.๔ การกำจัดและควบคุมศัตรูพืช เนื่องจากในสวนทุเรียนต้องสะอาด โปร่ง อากาศถ่ายเทได้สะดวก จะช่วยป้องกันให้ต้นทุเรียนไม่เป็นโรค นายประพันธ์ เลือกใช้สารเคมีกำจัดและควบคุมศัตรูพืชควบคู่กับการใช้สารชีวภัณฑ์

๓.๑.๕ การทำน้ำหมักชีวภาพจากพืชสีเหลือง ใช้เองเป็นประจำ

๓.๑.๖ ทุกแปลงได้ผ่านการรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP) จากกรมวิชาการเกษตร และ ได้รับรางวัลรางวัลชนะเลิศ สาขาการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP) ประจำปี ๒๕๖๖ และรางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑ สาขาการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP) ประจำปี ๒๕๖๖ (จัดโดยสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๗ กรมวิชาการเกษตร)

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

- การอนุรักษ์ทรัพยากรดินและน้ำ การกำจัดวัชพืช การกำจัดและควบคุมศัตรูพืช การทำน้ำหมักชีวภาพจากพืชสีเหลือง ทั้งหมดช่วยลดสารเคมีกำจัดวัชพืชและแมลง เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

การจัดทำแปลงทุเรียนนอกฤดูเป็นแปลงเรียนรู้ และจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพสินค้าเกษตร (ทุเรียนนอกฤดู) และรวบรวมสมาชิกเข้าร่วมการส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่ จำนวน ๕๐ ราย พื้นที่ ๙๗๒ ไร่ เป็นแปลงเรียนรู้ของเกษตรกรในพื้นที่ และผู้ศึกษาดูงานที่สนใจ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอหนองปีตา มีความพร้อมในการให้บริการทางการเกษตร เป็นสถานที่ศึกษาดูงาน พร้อมประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ได้ ประธาน และคณะกรรมการ ศพก. เป็นวิทยากรมีอาชีพ ทำให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรทุเรียนนอกฤดูหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขับเคลื่อนภาคการเกษตรโดยใช้ ศพก. เป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานในการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรทุเรียนนอกฤดูในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช และพื้นที่ใกล้เคียง

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้
เกษตรกรในพื้นที่ เกษตรกรใกล้เคียง จากต่างจังหวัด และผู้ศึกษาดูงานที่สนใจศึกษาดูงาน อีกทั้งเป็น
วิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดต่าง ๆ

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึง
การรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ได้ ประธาน และคณะกรรมการ ศพก. เป็นวิทยากรมีอาชีพ
ทำให้ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรทุเรียนนอกฤดูหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามา
มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขับเคลื่อนภาคการเกษตรโดยใช้ ศพก. เป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานในการแก้ไข
ปัญหาด้านการเกษตรทุเรียนนอกฤดูในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช และพื้นที่ใกล้เคียง ทั้งทางท้องที่ ท้องถิ่น
สถาบันศึกษา หน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ธกส.

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอบ้านลาด จ.เพชรบุรี
นครศรีธรรมราช เป็นจุดบริการที่มีประสิทธิภาพ ในการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรในชุมชน
เป็นของชุมชน ที่เป็นแหล่งสร้างสรรค์นวัตกรรม บ่มเพาะเกษตรกร และให้บริการ ด้านการเกษตร เพื่อยกระดับ
เกษตรกรสู่ผู้ประกอบการ และชุมชนเกษตรสู่ความยั่งยืน ทั้งยังเป็นแหล่งเรียนรู้ของเกษตรกรพื้นที่ใกล้เคียงและ
ต่างประเทศ เป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานเชื่อมโยงกับศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (Agritech
and Innovation Center : AIC)

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรใน
ชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไป
ปฏิบัติอย่างไร)

แปลงเรียนรู้ และจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพสินค้าเกษตร(ทุเรียนนอกฤดู) และ
รวบรวมสมาชิกเข้าร่วมการส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่ จำนวน ๕๐ ราย พื้นที่ ๙๗๒ ไร่ เป็นแปลง
เรียนรู้ของเกษตรกรในพื้นที่ และผู้ศึกษาดูงานที่สนใจ

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่
การถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรในชุมชน เป็นของชุมชน ที่เป็นแหล่งสร้างสรรค์
นวัตกรรม บ่มเพาะเกษตรกร และให้บริการ ด้านการเกษตร เพื่อยกระดับเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการ และชุมชน
เกษตรสู่ความยั่งยืน ทั้งยังเป็นแหล่งเรียนรู้ของเกษตรกรพื้นที่ใกล้เคียงและต่างประเทศ เป็นกลไกในการบูรณาการ
การทำงานเชื่อมโยงกับศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (Agritech and Innovation Center : AIC)

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
(ศพก.) อย่างไรบ้าง

ประธาน และคณะกรรมการ ศพก. เป็นวิทยากรมีอาชีพ ทำให้ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้การเพิ่ม
ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรทุเรียนนอกฤดูหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขับเคลื่อน
ภาคการเกษตรโดยใช้ ศพก. เป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานในการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

แปลงเรียนรู้ และจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพสินค้าเกษตร(ทุเรียนนอกฤดู) และ
รวบรวมสมาชิกเข้าร่วมการส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่ จำนวน ๕๐ ราย พื้นที่ ๙๗๒ ไร่ เป็นแปลง
เรียนรู้ของเกษตรกรในพื้นที่ และผู้ศึกษาดูงานที่สนใจ

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

- ๑) ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอหนองบัวลำภู
- ๒) ประธานแปลงใหญ่ทุเรียนตำบลทุ่งช้าง
- ๓) ที่ปรึกษาคณะกรรมการแปลงใหญ่ทุเรียนอำเภอหนองบัวลำภู
- ๔) ผู้ช่วยเลขานุการสมัชชาทุเรียนแห่งประเทศไทย
- ๕) ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลทุ่งช้าง
- ๖) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)
- ๗) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม เช่น การอุทิศที่ดินจัดตั้ง ศพก. การนำเครื่องจักร รถแบคโฮ รถบรรทุก ส่วนตัว ใช้ในกิจกรรมส่วนรวม การร่วมสมทบทุน ทั้งร่างกาย แรงใจ ร่วมงานชุมชน อำเภอ และหน่วยงานทุกหน่วย

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ทำทุกอย่างด้วยใจรัก ไม่หยุดเรียนรู้ ควบคู่พัฒนา มาตรฐานต้องรักษา คู่ค้าต้องใส่ใจ

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑) นายประพันธ์ แดงพรม	เกษตรกรต้นแบบ	ประธานกรรมการ
๒) นายจรีน ชูบุตร	เกษตรกรผู้นำ	กรรมการ
๓) นายประภาส บุญสนอง	เกษตรกรผู้นำ	กรรมการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

ใช้เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

๑. งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด จึงไม่สามารถปรับปรุงและพัฒนาตามความต้องการของ ศพก.ได้
๒. ประธาน ศพก. และ ศพก.เครือข่ายดำรงตำแหน่งหลายตำแหน่ง มีทั้งธุรกิจและภารกิจส่วนตัว

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

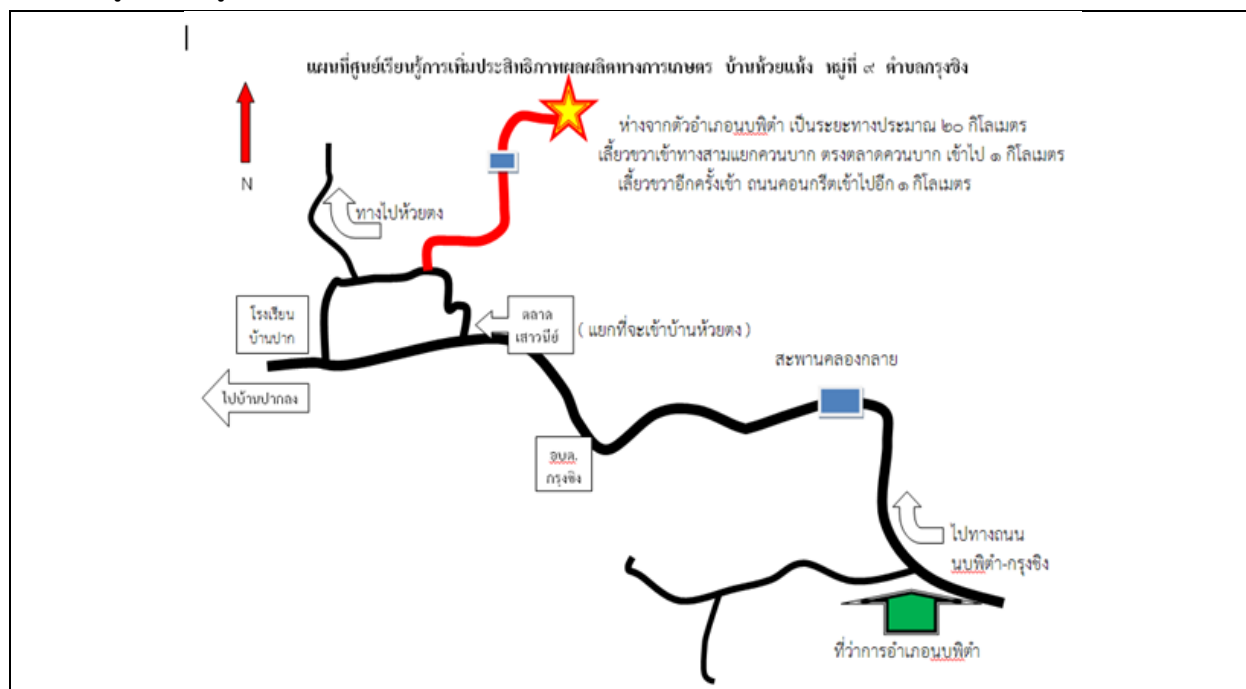
ชื่อศูนย์: ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

สินค้าหลัก: ทุเรียน

สถานที่ตั้ง: บ้านห้วยแห้ง เลขที่ ๓๙ หมู่ที่ ๙ ตำบลกรุงชิง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

พิกัด: X. ๕๖๘๒๔๔.๗ Y. ๙๗๓๘๙๐.๗ Zone.๔๗

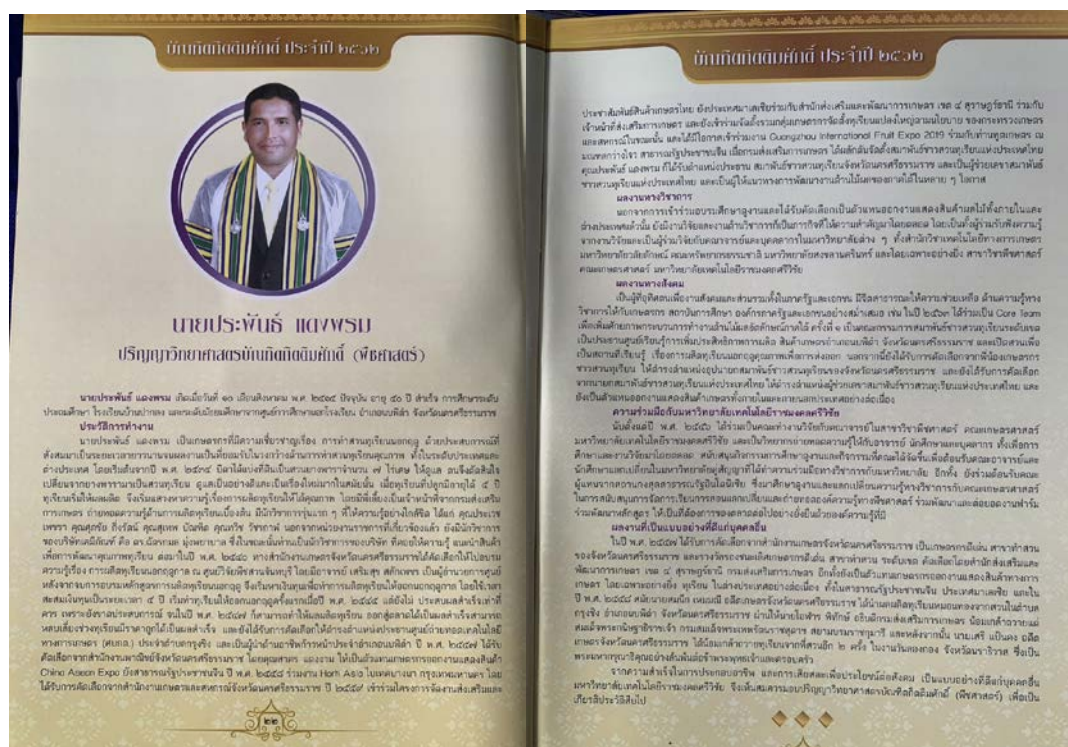
แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้

การเป็นวิทยากรแปลงเรียนรู้ต้นแบบด้านไม้ผล

ความเป็นผู้นำและการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม : ได้รับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์

รางวัลชนะเลิศ การประกวดทุเรียนพันธุ์หมอนทอง งานวันลองกอง ครั้งที่ ๔๖ ประจำปี ๒๕๖๖ รับรางวัลโดยตรงจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (จัดโดยจังหวัดนราธิวาส ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส)

การช่วยเหลือสังคม บริจาคของช่วยเหลือทกภัยภาคใต้

